

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Nicodemi Frischlini Rebecca

Frischlin, Nicodemus

Altorfii, 1611

Actvs II.

[urn:nbn:de:bsz:31-138617](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138617)

Et convitia se habent fere proclivius.
Itaq; mihi dubium non est, quin Angelus
Dei cum huc reducturus sit fati propitiis:
Idq; ut fiat, DEVM immortalem unice precor.
Nunc proximum est, ut conveniam natum meū:
Et eum de consilii nostri sententia
Certum faciam. Nam u solus nunc restat mihi
Monendus: ut si evenias, quod volo, nihil
In ipso sit mora. Et spero sic fore.
Nam nulla in re prius unq; immorigerum habui.
Ibo intrò, ut qua constitui, peragam sine mora.

ACTVS II. SCENA I.

Ismaël.

EXite, agite, ite ignavi: vos male conciliati,
male habiti
Ite ociosi, quidnam restitatis? Iam dudum jubar
Clarum solis obortum est: & omnes sylvæ luci
pervia,
Et vos adhuc ignavi stertitū? Excutiam hercle
inertiam.
Hanc vobis, si vixero. Quanquam ita animatos
vos esse video. (bo,
Ita negligentes, ita deperditos, ita ingenio impro-
Ut duritia tergi me vincere cogitetis. Nam ego
fere

B 4 Semper

*Semper prius pulsando, quam vos vapulando, per
Iovem,* (magis

*Fatigari soleo: neque crediderim sane hic homines
Unquam asinos procreatos esse, quam estis vos
plagipatide.*

*Quidem hesternam meam profuit increpatio? quid
verbera?*

*Quid innumera plaga, quibus costa vestra eti-
amnum calent?*

*Nunc ad edictionem isthanc meam omnes ani-
mo advertite:* (pero,

*Nisi centum lepores hodie, et otidemque capreas ce-
Omnes vos ego domum abripiam, atque ibi Iovis
ad necem operiar.*

*Atqui heri prae dixeram omnibus, dederamque eas
provincias* (canes

*Hic singulis: ut alii vestrum adducerent vegetos
Secum: quos illis per hyemem educandos tradide-
ram: alii*

*Sepe diruerent: & cervi omnes agros et vineas
Patefacerent, alii sylvam Pharan, septo circun-
darent:*

*Alii plagas & retia conficerent, & venabula e-
merent:*

*Et hoc omnes ageritis, rebus vestris omnibus domi
Intermissis, ne liberum quidem memores & con-
jugum.*

Sed

Sed officium non facitū, nisi malo commoniti at-
que flagris.

Quin nunc assistite contra me omnes, & qua lo-
quar, advertite. (ram,

Tibi nequam, & scelerum caput, mandari jusse.
Ut rete conficeres, ubi habes? i, offer, ni jam af-
fueris hīc

Statim, tuū ex virtutib. à me probè exornaberū.

Quid tu verò? quid respectas? hoc sis vide: hoc
age, verbero:

Huc animum adverte: huc adhibe aures. Tibi
mandatum fuit, canem

Vt tecum adduceres. Vbi est? quid missas nebulo?
quid taces. (gentia?

Proh Iupiter, qua hac oscitantia est, qua negli-
gitane ad mandata claudi, caci, muti, manci ac
debiles

Estis? nihil ut rectè facere in animum inducatū,
nisi malo

Est damno mulctati aliquo? Ego ad epol vos acci-
piam modis,

Quibus digni estis, miseris: ut meminertis ve-
stri & mei, (negotii:

Chamum optimè. Ex hoc jam sciam, quid istud sit
Quod omnes tam remisso ingenio, tam recordi-
bus animis

Estis, tam futiles, tam deniqs, nullius pretii homi-
nes,

B 5 ACTVS

ACTVS II. SCENA II.

Chamus, Ismaël.

Dispereant omnes rustici, omnes agricola,
omnes Philosophi,
Quicumq; vel aratro, vel falce, aut sarculo
Philosophantur. Dispereant inquam, pessimis o-
mnes modis

Nam horum nunq; cuiquam quiaquam in men-
tem venit, ut recte faciat

Modo egressus domo, ut futura venationi operam
darem:

Et qua necessaria sunt prepararem: vix vnum
in Pharan

Reperi, suo qui fungeretur officio recte & probe.
Omnes stare, oscitari, ronchos ducere, deniq; nec
malis

Neg; bonis verbis, nec verberibus, quidquam mo-
Sed certum est mihi, si herus illo ad venerit, im-
punè haud quaquam ferent.

Nunc conuerti or domum ocuus: IS. Vocabo: Heus
Chame. CH. Quis vocat?

IS. Ausculta. CH. Emere oportet, quem tibi obe-
dire velis. IS. asta, mane

CH. Satis pro imperio, quis es. IS. Ego sum Cha-
me, ad me respice.

CH. Proh Deum, herus est, non videram. Obsecro
te her-

te hercule, ignoscas mihi:

Nam alium esse censui ac es. IS. erga alios sis, vt animo lubet.

Dummodo mihi rectè morem geras, Sed quid agunt rustici?

CH. Istine? IS. non: sed quos tecum eduxisti in desertum Pharan.

CH. Nihil rectè. IS. Neg. hi scelesti verberones quicquam agunt, (ram.

Nihilq; omninò eorum persecuti sunt, qua iusse-

CH. Credo facile: vt est ingenium omnium agriculturalum à venatoribus

Alicnum. Nam quales sint isti, modo quos in nemum Pharan

Eduxi id malo te corà videre, quàm verbū meū Prolixius doceri. IS. Ego de illis post in agro videro: (caveram.

Nunc aliud agendum restat: cuius gratia hūc vō-
CH. Quid illud? IS. Audies. An non dederas huic rustico canem

Saginandum? CH. Imò. IS. Vbi est? CH. Heri mortum est. IS. Mortum? fame arbitror.

CH. Fortasse. IS. Sed an non huic etiam dederas, canem: CH. factum here.

Atq; eccum. IS. sine videam. Tene interim hoc meum tu furcifer,

Venabulum, Proh Iupiter? Proh magna Diana non pudes Te

Te hunc strigosum canem in meum conspectum
producere,

Qui ossa atq; pellis totus? Ita cura macer? quin
exta ei

Vel vivo etiam in sole inspicere licet: ita pellucet,
Laterna Syriaca. CH. ita agilem fore credidit, ut
qui abdomine

Pingui non impediretur. IS. At ego tres passus
Emetiri non posse, certo scio: nam totus est macer:
Totus cura famelicus. Sed cur cibū non præbuit?
Quid negligentia hac promeritum censes, Cha-
me? CH. quid? crucem

IS. Hem sic datur, si quis hero morem non recte
gerit suo.

I intro. Sed ubi nunc alter, quem rete afferre ius-
Hic adstat quidam cum reti. IS. sine videam prob
Iupiter?

En rete hoc ad lepores capiendos factum. CH. Ad
ursos forsitan.

Nam ita laxum est, ita rarum: ut ursi atque alces
Penetrent sine

Omni remora. IS. Quaso hercle, homo hominum
omnium deterrime,

Cur ausus hoc facere? cur officium tuum sic negli-
Quid meritis est? CH. Quid? pro una pessima

plaga centum optimas,

IS. Pol haud erras, Chame. Sed tu quid respon-
des

des mihi? quid stas lapis?

Hem verbero, plagas tibi centum optimas, pro
una mala

(pula tuo:

Hem, vapula nequissime, vapula: meritoq; va-
Atq; audi: si posthac vel te, vel alium negligen-
tem ita

Deprehendero: ad id redigam miseriarū, ut sem-
per sis miser.

Sed age, Chame, exploremus nunc etiam illorum
venabulā.

ACTVS II. SCENA III.

Syrus, Ismaël, Labrax, Chamus.

Proviso ubi sint agricola: quod nusquam com-
parent domi.

Nam biduum reor, ex quo non redeunt ex syluā-
domum:

(pula:

Mirum profectō, nisi genio suo indulgent, aut cra-
taut sit, Domini ubi absunt, IS, Tuumne Labrax
hoc venabulum?

L.A. Meum verò, meo qui illud habeo coemptum
peculio.

CH. Satis superbè, L.A. Satis molestè. CH. confi-
dentiam vide

Hominis rustici: ut os sibi distorsit carnifex. L.A.
Omitte me

IS. Nunc

IS. Nunc sine: venabulum tuum cedo, ut videam penitissimè.

L.AB. En cape. IS. Quid hoc? Iupiter ut te perdas cum isto venabulo,

Quod totum erugine obsitum est: totum exesum rubigine,

Credis te, Chame, hac cuspide aprum posse unum configere? (nabulo,

GH. Egone? mirem si confodere jubeas, isto veni-
Nihil efficiam. IS. Quid meritum censes? CH.A.
Labraci uti Labra

Discendantur. ST. Perquirere prius non desistam quam alicubi (ritur?

Eos reperiam. Sed quis hic in proximo clamor o-

L.AB. Obsecro populares, ferte misero atq; innocenti auxilium:

Subvenite inopi. SY. Proh DEVM, quid video, nostrum ne servulum?

Hic verberat? quid sto? quid cesso? cur opem illi non fero?

Quid hoc turba? quid tibi venator, erga nostros tactio est?

IS. Quid tu hominis es? quid tibi mecum negotii ignavissime?

SY. Imò, quid tibi negotii cū servis nostris in tuis Venatibus? Cur illos ab operis suis rure abstrahis?

IS. Quia sic libes. ST. Sed non licet. IS. Qui scis? tibi ne ego teneor. Reddere

Reddere rationem stimulorum seges? SY. Si mihi
non reddere (mala

Teneris, reddes alii, est in caelis DEVS, qui qua
Nos facimus, audit & videt. IS. Quis te sacer-
dotem mihi

Constituit? ego hac plus millies à patre audiui cū
radio. (verberas.

SY. Injurios certè es, miseros qui & innocentes
CH. Siccine tu responsas hero meo? Cave sis, ne-
scis cui

Maledicas tu viro. SY. Quid nesciam? quid mi-
hi tecum est rei?

IS. Scelestè, si nihil tibi rei nobiscum est, cur non
abis? (iser

Cur non hinc ocyus face sis? SY. Agricolas dimi-
A te volo: Hoc si feceris, discedam. Nam ruri
hic eos

Operis vacare oportet: hoc herus jubet. IS. quā
herus jubet?

Neminem ego herum mihi agnosco. SY. Eho, Num
tu regnum hic possides?

IS. Irides furcifer? Accede huc Chame, & pro-
pter mastigiam hunc

Assiste: nec mora sit, si unum ei contra me exci-
derit verbum,

Quin pugnum continuo in mala hareat. CH. liben-
ter obsequar;

Neq;

*Neq̄ ad cervos aequè cursim procurram, ut confi-
ciam manu.*

*SY. Cave sis ne me attingas scelus, CH. quid? te-
tigitine? num dolet?*

*SY. O facinus indignum? IS. Geminabit, nisi ca-
ves. SY. Hei misero mihi?*

*IS. Quid clamitas? abi hinc. SY. Dispeream, nisi
ego isthanc injuriam*

*Nobis illatam, ad iudices deferam. IS. imò mihi
gratias*

*Debes, quod tam leniter actum est tecum, nec u-
ri promeritus es.*

*ST. Eo hinc. IS. Si dudum iisses, non hîc vapulaf-
ses carnifex.*

*Sed quid nunc agimus? cur non imus? sequimini
me hac rustici.*

ACTVS II, SCENA IV.

Syrus.

DEVM immortalē, quæ huius venatoris est
Iniquitas? injuria in hos innocios
Et immerentes agricolas? Itan homines
Pecudum ritu tractare istis Satyrus licet?
Quasi verò miseri in hoc nati sint rustici,
Venaticos ut alant canes: quibus domi,
Quod ipsi edant, nihil est. Nam liberos fame

Expers

Experiuntur non raro contabescere.

Qua verò miseria est, tot flagris affici?

Sic vapulare? Sic ad quemvis aulicum

Nutum intremiscere, nec contrà audere hiscere?

Emortuum ego me mavelim letho malo;

Quàm non illi dem hodiè insidias Chamo:

Qui me tam indignis immeritum habuit modum.

Sed interea domum rursus concessero,

Dum illi à venatione sese huc recipiant.

ACTVS II. SCENA V.

Abrahamus, Isacus.

Rem omnem tibi, demonstravi intus ordine.
Minus sitenes, volo percipias denuò.

IS. Commemini omnia pater: nempè uxorè mihi

Daturum te aiebas. AB. Rectè, fili Isace,

Nam ea nunc gratia produxi te foràs,

Tecum ut loquar ea de re familiarium.

IS. Ausculto, quid velis me hic amplius pater.

AB. Equidem hunc videre sepius optavi diem,

Cum ex te esset aliquis, qui te appellaret patrem:

Et ad quem terra huius cederet hereditas:

Quandoquidem divina ad te, & posteros tuos

Pertinet, exclusis fratribus promissio.

Sed hæcenus ut voti huius fierem particeps,

Nunquam sese obtulit sperata occasio.

⸗

Nunci-

Nunc itaq; (quæ res benè vereat mihi & tibi,
Adeoq; toti familiae & nepotibus)
Hodie uxorem ducas volo, me vivo patre,
Præquam moriar, & è corpore migrem meo.
Nam propterea tibi nunc omnia bona tradidi,
Vt propriam tibi constituas familiam.

IS. Sed vereor ut possim. AB. Cur? IS. Quia ma-
tris Sara

Memoriam & lætæ animo nondum ejeti meo.
Nec dum annus quartus exiit, cum diem obiit.
An igitur non absurdum erit, me operam dare,
Tristem jam, nuptiis; & cum flere addecet,
Ridere? AB. Imò sat lachrymis datum reor,
Neq; enim lamentari nos mortuum decet,
Vt Chananæi faciunt: quibus adempta spes
Alicuius vitæ est: nec se redi vivos fore.
Vnquam credunt. IS. Sic est. AB. Quin mater
hoc idem

Scio, te facere vellet, ego quod te volo,
Si viveret: Nunc quod obiit, id non est novum:
Quia mortis omnes debemur, quot quot vivimus
Pro in istam omitte vanam sollicitudinem,
Et da te hodiè mihi: ac noli adversariet.
IS. Sed an atas non videtur immaturior?
AB. DEVS bonè! atas quæ sit immaturior?
Annos quadraginta natus es: & ducere
Uxorem, te atas prohibet? Quid statuendum eris

De

& tibi,

patre,

em mto.

tradidi,

.

S. Quia ma-

m ejeti meo.

liem obit.

eram dare,

deces,

reor.

deces,

spes

ore.

Quin mater

et novum:

ut virvium

mem,

ier.

ior?

curior?

ere

endum erit

De

De iis, qui priuquam medium contingant tua
Aetatis, ante annum haud raro vicesimum
Vxores ducunt, liberos ut procreent,

Aut potius ut suam voluptatem expleant:

C. n̄ sint ipsimet plus quam infantes v̄t̄ioi.

IS. Factani, quod lubet, alii, mea sic sententia est.

AB. Quod aliorum dissimilis esse moribus

Studes: in hoc te laudo. Sed tuam mihi

Aetatem frustra infers, qua & confirmator

Est, & v̄t̄a sua habere jam modum potest.

IS. Age, mitto aetatem: mitto ad memorem meū

Sed unde tandem uxorem inuenies commodam,

Et moribus ac religioni parem mea?

Qualem omnino esse oportet eam, quam duxero.

Nam in his terris haud ullam talem reperies.

AB. Ne sis sollicitus: sed responde quod rogo,

IS. Quid est? AB. Si virgo, quam reperere, pia

& proba

Tuūq; accommoda sit moribus, v̄n̄ ducere?

IS. Ego te puto & aetate, & benevolentia

Plus scire, ac providere, quam me ipsum mihi.

Pro in si ita equum censes, aut factū est opus,

Age fiat: mos geretur. AB. Facis, ut te decet:

Cum istuc, quod postulo, impetro cum gratia.

Nunc tu, quod reliquam est, hodie per dies, domi

V̄t̄ sis, vide: rem familiarem benè gere,

C 2

Dum

*Dum redeat huc Eleasarus. IS. Quidnam ille abiis?
AB. In Mosopotamiã, ad cognatos nostros, domũ
Bathuelis, filii Nachor, fratris mei.*

*IS. Quid illic acturus? AB. Rogitas? Cognata ibi
Puella ambibit nuptias, è patria*

*Domo: Nam ut hoc faciat, religione fidei,
Et iurejurando obstrictum dimisi. IS. Itan?*

*Pater? AB Sic. IS. proh DEVM, nunc demum
intelligo*

*Vnde initium duxerit, & quò tendat tua
Oratio: nam hæc mihi primo absurda admodum
Et insolens visa est: cum ante hæc de uxorio
Negotio nullum fecisses verbulum.*

*Sed credisne adducturum secum virginem
Epatria? ABR, ita spero quidem: sed spes huma-
naita*

*Est comparata, ut nisi precibus foveatur, &
Fide in DEVM, insperata sapius accidant,
Quàm quæ speres. ISA, ita est. AB. Proin votis
DEVM*

*Ardentibus roga, ut hoc secundet illi iter:
Et Angelum suum adjungat ei pronubum,
IS. Ita faciam. AB. Nam opes, agros, pecunias,
Et similia, parentes relinquunt liberis:
At uxor honesta à solo provenit Deo.*

*IS, Vera memoras. AB. Abeamus ergò intrò: &
bona*

Spe

*Spe freti expectemus, dum tandem redeat huc
Eleasarum cum sponsa sua. IS. Praei, sequar.*

ACTVS II. SCENA VI.

Isacus.

Q*uid hoc negotii: an hoc non est patrēpium,
Sapientem, intelligentē esse mihi tam bene
Rebusq; meis & fortunis, qui prospicit?
Nam proh DEVM, quae haec est illius cautio?
Quae in filium pietas? quae providentia?
Ne quid detrimenti, aut damni capias mea
Domus: neve insidiae dentur ab incolis mihi
Per matrimonium: ut nunc mos est maximè.
Itaq; adeò mag nam curam iniecit mihi
Cura sua: ne forè imprudens hic agam,
Quod nolit, id sciens cavebo, nam decet
Esse audientem dicto patrū filium
Bonum: qui recte sapit: isidem, ut ego sum patrī.
Cui si quid volupe est, mihi voluptas maxima est.
Nunc intrò concedam: ut, quae iussus sum, exe-
quar:
Ne mora forè meis nuptiis ego siem.*

ACTVS III. SCENA I.

Eleasarus.

C 3 H 5